

Sygn. akt III Ca 1237/18 (III Ca 1238/18)

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek (spr.)

Sędziowie: SO Artur Żymelka

SO Roman Troll

Protokolant Aldona Kocięcka

po rozpoznaniu w dniu 14 lutego 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z wniosku J. C. i D. C.

z udziałem (...) Spółki Akcyjnej

w J.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji wnioskodawców i uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w J.

z dnia 12 maja 2017 r., sygn. akt I Ns 956/12

postanawia:

1. **oddalić obie apelacje;**

2. **zasądzić od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawców solidarnie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Roman Troll SSO Leszek Dąbek SSO Artur Żymelka

Sygn. akt III Ca 1237/18 (III Ca 1238/18)

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J. w postanowieniu z dnia 12 05 2017r. uwzględnił wniosek wnioskodawców J. C. i D. C.

i ustanowił na należącej do nich nieruchomości gruntowej o urządzonej księdze wieczystej prowadzonej przez ten Sąd pod numerem (...) na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej w J. służebność przesyłu polegającą na prawie do:

- utrzymania posadowionego na tej nieruchomości rurociągu kanalizacji sanitarnej, korzystaniu z tego urządzenia, swobodnego dostępu do niego w celu przeprowadzenia koniecznych remontów, eksploatacji, konserwacji, usunięcia

awarii lub modernizacji – pasmem o szerokości 2,16m, zajmującym łączną powierzchnię 78m², wykreślonym pomarańczową linią na mapie sporządzonej przez biegłego sądowego K. T. z dnia 20 01 2016r. (k. 356 akt), którą uczynił integralną postanowienia,

- korzystania z nieruchomości w zakresie niezbędnym do utrzymania, eksploatacji, konserwacji, remontów, modernizacji i usuwania awarii urządzenia w postaci wodociągu położonego wzdłuż ulicy (...) na działce ewidencyjnej (...), tj. pasa zajmującego na nieruchomości wnioskodawców 5m² wykreślonym pomarańczową linią na mapie sporządzonej przez biegłego sądowego K. T. z dnia 20 01 2016r. (k. 356 akt), którą uczynił integralną postanowienia.

Ponadto zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawców solidarnie kwotę 3.408zł z tytułu wynagrodzenia za ustanowioną służebność

oraz orzekł o kosztach postępowania i nieuiszczonych kosztach sądowych.

W ustalonym stanie faktycznym, w motywach orzeczenia, jako podstawę prawną rozstrzygnięcia wskazał regulację art. 305¹ k.c. i art. 305² k.c. po czym ocenił, że w świetle poczynionych ustaleń wniosek co do zasady jest zasadny. Ustalając jej przestrzenny zakres odwołał się do opinii biegłego K. M. i za biegłym przyjął, że szerokość strefy ochronnej sieci wodo-ciągowej i kanalizacyjnej powinna odpowiadać szerokości niezagospodarowanych pasów gruntu o szerokości po 1 m biegnących w obie strony od zewnętrznych krawędzi przewodów, gdyż jest to konieczne, aby przeciwdziałać negatywnym działaniom, które mogłyby obniżyć trwałość oraz wpłynąć na uszkodzenie zarządzanej infrastruktury (w obrębie tego pasa gruntu nie mogą być posadzone elementy małej architektury i nie mogą rosnąć drzewa) oraz zapewnić uczestniczce postępowania możliwość rekultywacji terenu w przypadku jego skażenia na skutek wycieku i wymiany rurociągu (nie jest bowiem możliwa jego wymiana „metodą bezwykopową”). Podkreślił przy tym, że ustanowiona służebność ma regulować wzajemnych praw i obowiązków na przyszłość

i trzeba mieć na względzie, iż jakkolwiek istniejąca sieć „przewidziana jest

na kilkadziesiąt lat”, to po upływie tego okresu zajdzie konieczność jej wymiany. Nie podzielił stanowiska wnioskodawców, że służebny pas gruntu powinien być szerszy, gdyż nie zostało potwierdzone w zgromadzonym w sprawie materiale,

w szczególności opinii biegłego. Wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności ustalił w oparciu o opinię biegłego M. T., a o kosztach postępowania orzekł stosując regulację art. 520 § 1 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżyli obaj uczestnicy postępowania w części ustalającej szerokość służebnego pasa gruntu i wysokości zasądzonego wynagrodzenia za ustanowienie służebności.

Wnioskodawcy J. C. i D. C., wnosili o jego zmianę przez ustanowienie służebności biegnącej pasem gruntu o szerokości 5,16m (według załącznika nr 2 do opinii biegłego K. T.) oraz zasądzenie na ich rzecz od uczestniczki postępowania wynagrodzenia za ustanowioną służebność w kwocie 8.663,05zł i w konsekwencji tego zmianę rozstrzygnięć o kosztach postępowania nieuiszczonych kosztach sądowych.

Zarzucali, że przy ferowaniu postanowienia naruszono prawo procesowe, regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów i w konsekwencji tego przyjęcie, że pas służebności ma mieć szerokość 2,16m (powierzchnię 83m²),

w sytuacji, gdy taka szerokość i powierzchnia służebności nie pozwala uczestniczce wykonywać ustanowionej służebności przesyłu (w szczególności uprawnień do remontów, modernizacji i usuwania awarii urządzeń przesyłowych), co w konsekwencji spowodowało zaniżenie wartości wynagrodzenia za jej ustanowienie,

- art. 520 § 3 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i nieobciążenie w całości uczestniczki kosztami postępowania i nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

Ponadto zarzucała, że naruszono prawo materialne, regulacje art. 305¹ k.p.c.

i art. 305² § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię wyrażenia „oznaczony zakres”

oraz „odpowiednie wynagrodzenie” i ustanowienie służebności w pasie o szerokości, która nie pozwoli uczestniczce na wykonywanie uprawnień wynikających ze służebności przesyłu i zaniżenie wynagrodzenia za jej ustanowienie.

W uzasadnieniu apelacji między innymi podnosiła, że ustanowienie służebności

w żądanej szerokości umożliwi uczestniczce faktyczne korzystanie z niej i zbyt wąska szerokość pasa służebności nie będzie jej ograniczać w jej wykonywaniu.

Uczestniczka postępowania J. Zakład (...)

i (...) Spółka Akcyjna w J., wносиła o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez obciążenie nieruchomości wnioskodawców służebnością przesyłu polegającą „na prawie do utrzymania posadowionej na nieruchomości kanalizacji sanitarnej”, zasądzenie od niej na rzecz wnioskodawców solidarnie wynagrodzenia w kwocie 141 zł oraz zmianę orzeczeń o kosztach postępowania i nieuiszczonych kosztach sądowych.

Zarzucali, że przy orzekaniu naruszono prawo procesowe, regulacje:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dowolną ocenę dowodów i w konsekwencji tego przyjęcie, że pas służebności ma mieć powierzchnię większą niż rzut poziomy urządzeń służących do doprowadzania wody i odprowadzania ścieków,

- art. 227 k.p.c. w związku z art. 232 k.p.c. i art. 286 k.p.c. – poprzez oddalenie jej wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego.

Zarzucała także, że naruszono prawo materialne, regulację art. 305¹ k.c. – poprzez błędną wykładnię wyrażenia „oznaczony zakres” i przyznanie jej szerszych uprawnień niż jest to faktycznie konieczne dla prawidłowego korzystania z urządzeń służących do doprowadzenia wody i odprowadzenia ścieków.

W uzasadnieniu apelacji między innymi podnosiła, że w toku postępowania konsekwentnie kwestionowała prawidłowość opinii biegłego oraz że od dnia oddania obu sieci do użytkowania na nieruchomości wnioskodawców nie miała miejsca żadna awaria, a przypadku jej ewentualnego wystąpienia zależy jej na jak najszybszej naprawie, może ona być wykonywana „z nieruchomości wnioskodawców” albo sąsiednich gruntów do czego uprawniają ją przywołane przez nią regulacje prawne czy też na podstawie umów cywilnoprawnych. Naprawa awarii trwa co najwyżej kilka godzin a ustanowienie służebności jest bezterminowe i utrzymanie orzeczenia prowadzi do powstania sytuacji w której B. uprawniona do korzystania z nieruchomości wnioskodawców w szerszym zakresie niż tego wymagają okoliczności oraz będzie zobowiązana do zapłaty wynagrodzenia za ustanowienie służebności mimo, że z przysługujących jej uprawnień nie będzie korzystać.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował roszczenie wnioskodawców przyjmując, że ma ono źródło w regulacji art. 305² § 1 k.c.

a następnie prawidłowo rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenia mają podstawę w informacjach zawartych we wskazanych w uzasadnieniu orzeczenia wiarygodnych źródłach dowodowych i co należy podkreślić w istocie nie były w apelacjach kwestionowane.

Zawarte w nich zarzuty w istocie kwestionują ocenę prawną ustalonego stanu faktycznego (subsumcję ustalonego stanu faktycznego i jej wynik; sposób ustalenia służebności i określenia wysokości wynagrodzenia) i jako takie nie mają wpływu na powyższą ocenę.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego w swym zasadniczym zarysie jest prawidłowa.

Roszczenie wnioskodawców o ustanowienie służebności przesyłu ma swe prawne odniesienie we wskazanej powyżej regulacji prawnej i co samej zasady jej ustanowienia ocena prawna nie była kwestionowana w apelacjach,

a Sąd odwoławczy w całości ją podziela i przyjmuje za własną (orzec. SN z dn. 26 04 1935r. C III 473/34, Zb. U. z 1935r. poz. 496).

Stosownie do regulacji art. 305¹ § 1 k.c. służebność przesyłu ma zagwarantować przedsiębiorcy korzystanie z nieruchomości obciążonej „zgodnie z przeznaczeniem” urządzeń przesyłowych, tj. umożliwiającą ich bieżącą eksploatację, konserwację i sprawowanie nad nim bieżącego dozoru.

Nie jest ona przy tym – na co słusznie zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji – ograniczona w czasie i jej treść oraz zakres przestrzenny muszą uwzględniać wszystkie okoliczności jakie mogą się przyszości przydarzyć przy eksploataowaniu urządzeń przesyłowych.

Dotyczy to także możliwości sprawnego usunięcia ich awarii

i wynikającej z tego konieczności ich naprawy oraz zniwelowania na nieruchomości skutków awarii (np. w postaci usunięcia nieczystości czy rekultywacji gruntu), z czym związane jest także ustalenie szerokości służebnego pasa gruntu, żeby mogły wejść na teren nieruchomości osoby i maszyny konieczne dla usunięcia awarii i przeprowadzenia rekultywacji, a to z kolei ogranicza właścicieli nieruchomości w korzystaniu z przedmiotowej nieruchomości.

Wbrew zarzutom obu apelacji zostało to prawidłowe uwzględnione

w zaskarżonym postanowieniu, a zarzuty dotyczące wysokości zasądzonego wynagrodzenia za ustanowienie służebności były konsekwencją postulowanych

w apelacjach zmian szerokości i co za tym idzie powierzchni pasów gruntu,

stąd również i one są nieuzasadnione.

Ostatecznie prawidłowe jest także kwestionowane w apelacji wnioskodawców orzeczenie o kosztach postępowania, z tym tylko, że jego podstawy prawnej należy upatrywać w regulacji art. 520 § 2 k.p.c. a nie jak przyjęto przy ferowaniu zaskarżonego orzeczenia regulacji art. 520 § 1 k.p.c., gdyż w materiale sprawy interesy uczestników postępowania względem w części przedmiotu postępowania są przeciwstawne – w części dotyczącej treści i zakresu przestrzennego oraz wysokości wynagrodzenia (orz. Sądu Najwyższego z dnia 3 12 1959r. II CR 859/58).

Regulacji ta daje bowiem sądowi możliwość stosunkowego rozdzielenia obowiązku zwrotu kosztów do czego w istocie sprowadza się zaskarżone orzeczenie o kosztach postępowania, o czym pośrednio świadczy orzeczenie

o „nieuiszczonych wydatkach”, w którym przyjęto, że uczestnicy postępowania ponoszą nieuiszczone koszt sądowe po połowie.

Czyni to obie apelacje bezzasadnymi w rozumieniu art. 385 k.p.c.,

a to z mocy zawartej w nich regulacji prowadziło do ich oddalenia.

Reasumując zaskarżone postanowienie odpowiada prawu i dlatego apelacje wnioskodawców i uczestniczki postępowania jako bezzasadne oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 520 § 3 k.p.c., biorąc pod uwagę, że wnioskodawcy nie ustosunkowali się do apelacji uczestniczki postępowania (nie wnieśli odpowiedzi na tę apelację i nie wzięli udziału w rozprawie odwoławczej)

i nie wnosili w tej części o zasądzenie na ich rzecz od uczestniczki postępowania zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.